X-ik évfolyam. 42-ik szám. Kőszeg, 1890. október 19-én.

KŐSZEG ÉS VIDÉKE

Szépirodalmi, társadalmi, közgazdasági, ipar-kereskedelmi és nevelészeti hetilap.

TÖBB EGYLET KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.
Előfizetési pénzek és reclamátiok a kiadóhivatalhoz (Feigl Gyula) intézendők.

Szerkesztőségi iroda: a táblaház iskola-utczai részében.
(Szerkesztővel értekezhetni d. e. 11—12. és d. u. 1—2-ig.)
Kiadói iroda: városkör 81. sz. a nyomdában.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi közlemények a szerkesztőséghez intézendők; mindenkor csütörtökön estig.
Megjelenik minden vasárnapon.
Hirdetések jutányos dron vétetnek fel.

Ipari raktárszövetkezetek.

(K.) Az iparszervezet változatainak az a jelensége, hogy a kisipar a gép, tőke, tudomány, technika és hitel segélyével nagyiparrá alakul, a kis kézmüves pedig függőségbe jut a gyáriparral, s hogy ezen átalakulás egyfelől jelentékeny vagyongyarapodást, másfelől azonban épugy vagyontalanságot, sokszor inséget idéz elő, egyik égető kérdése a jelenkornak.

Az ide vonatkozó eszmék és törekvések azonban különböznek ugy azon, a politikai szabadság vagy általános emberi. jogok érdekében felmerült küzdelmektől, melyek által a nyugateurópai népek az állampolgári és egyéni jogok élvezetének birtokába jutottak, mint eltérnek mindazon társadalmi osztályharczoktól is, melyeket valaha valamely nép szegényebb része anyagi helyzetének kedvezőbbé tétele miatt vivott. Itt az elégületlenséget nem a namzeti vagyonnak többé vagy kevéssé aránytalan megoszlása okozza, nem is ábrándos eszmék keresztülvitele a czél, mely felé a mozgalom törekszik. A kérdés lényege nem a szegények küzdelme a gazdagok ellen, sem a henyéké az igyekezők ellen, de nem is a fantazisták küzdelme a józan számító emberek ellen, mint azok szeretnék elhitetni, a kik a mozgalmat ugyszólván és kétely nélkül a középkori keresztény kommunistákkal, vagy az amerikai kommunista vallási szektákkal egy vonalba helyezik. Ellenkezőleg, a mozgalom tökéletesen helyes és természetes és tisztán egy a viszonyok alakulása folytán elnyomott osztálynak azon törekvését képviseli, hogy minden gátoló és korlátoló akadálytól felszabaditott tőke túlhatalmát ellensulyozza.

Bölcselők és gyakorlati emberek egyaránt töprenkednek a baj orvoslására szükséges eszközök és módok felett. Nemzetgazdák, mint elsőrangu államférfiak, szociálisták, vallásos irányu irók, békés reformerek és merész agitátorok egymást felülmulva törik magukat a nehéz feladat megoldásán és egész sora merül föl a legkülönbözőbb terveknek és kisérleteknek. Minthogy azonban a visszás állapot oka ismeretes és nem egyéb, mint az egyes egyéni erők és tohetségek elégtelensége, elvégre is az iparélet fejlődésének tünetei mintegy magok ösztönszerüleg reá vezették az érdekelteket, hogy mit kelljen tenniök, t. i. erőiket és tehetségeiket egyesitni s elszigetelten kis, de egyesülve nagy tényezővé válható képességeiket együttesen, szervezve értékesiteni, azaz, külön működőleg csekély eredményü munkájokat, tőkéjöket, hitelöket egy felsőbb egészbe foglalva és annak alárendelve vállvetve hatványozni, szóval: maguk között szövetkezni.

Az asszocziáczió e nagy és üdvös megvalósulásának formája a szövetkezet. Lényege abban áll, hogy a magukban kis, elégtelen erők avégből, hogy nagy erővé válhassanak, szövetkeznek s bizonyos szervezet alapján kifelé mint érdekközös, jogilag összefüggő és közkötelezettségü személyiség lépnek fel.

S a szövetkezet valóban olyan közgazdasági intézmény, melynél genieálisabb, szabatosabb szabadelvűbb és igazságosabb nincs. Geniealis, mert tőke nélkül érték; szabatos, mert egyszerü, a komplikácziót elkerülő; de szabadelvű is, mert alapja, kiindulási pontja a kölcsönösség, s igazságos, mert viszonos, közös kárra, közös haszonra megy.

Az intézmény tehát jó és üdvös. De más kérdés, vajjon arra, hogy valamely ország kis ipara felvirágozzék és a fenforgó ellentéteket kiegyenlitse, eléggé hatékony és hatalmas-e?

A külföldi hasonló intézmények igaz, sok sikert értek el. De más viszonyok között mások az eredmények és minden sikernek bizonyos előfeltétele van. Adott tény, hogy a magyar ipart általában és különösen a kisipart nem csupán a gyár és a hitelhiány, hanem az osztrák és a külföldi verseny öli és addig, mig ez ebben védelmet nem talál és oly foku fejlődéseig, hogy a versenyt megállhassa, oltalomban nem részesül, minden a helyzet javitására tett kisérlet palliativ marad.

Ausztria csak a mult évben is 163 millió frt ára szött-fonott áruval, 24 millió frtnyi ruházati czikkel, 4 milliónyi butorzattal, 25 millió értékü vas- és fémárukkal stb. látta el a magyarországi piaczokat. Az angol penny-bankok, a loan-, benelit-, provident-friendly-societiek, franczia société a capital variable-k, belga société coopérative-ok és a különféle német Konsum, Vorschuss, Credit, Rohstoff, Magazin, Produktions stb. stb. Genossenschaftok a mieinkkel azonos viszonyok között sohasem érték volna el az elterjedtségnek mai arányait. S ne tévesszük szem elől, hogy bár

TÁRCZA.

AZ APA FIAIHOZ.

Október 6-án.

„Az én Ujságom" képes gyermeklap 43. számából.

Fiaim, fiaim,
Jertek ide, jertek!
A tizenháromról
Hadd beszélek nektek.
Vésségtek szavamat
Szivetekbe mélyen,
Hogy dicső emlékük
Mindörökre éljen.

Mikor az ellenség
Rátört a magyarra:
Villámként czikázott
Hőseinknek kardja.
Futó sereg vére
Pirosra festette,
Zöldelő borostyán
Lebegett fejette.

Egyre szebbon hajtott
A szabadság fája . . .
Északról az orosz
Fejszét emelt rája.
Lecsapott a fejsze:
Oda a szabadság . . .
Börtön, temető lett
Egész Magyarország.

Éjszaka borult rá,
Mint a holló szárnya,
Puskacsövek, bitók
Remületes árnya.
Fiaim, fiaim!
Kik a hont szerették,
Halállal lakoltak
A vitéz leventék.

Aradi vértanúk
Nem hiába haltak:
Porukból élet
Sarjad a magyarnak.
Hallgasd csak a lőszált,
Hallgasd a virágot,
Azt susogja: magyar!
Védd a szabadságot!

Fénykoszorút fon az
Őszi nap sugára,
A tizenhárom hős
Tabornok szobrára.
A magyar nemzetnek
Ráhullatott könnye:
Sőrét fajdalom nak
Legnagyobb gyöngye.

Rakd tele gyöngyökkel,
Nepem! Hadd ragyogjon!
Lánggal égjen lelked
Ott azon a szobron!
Milliónak szive
Ha körüldobogja:
Akkor lesz belőle
A szabadság szobra.

Az leng a szobornak
Babérillatában:
Haljatok meg, ha kell,
A hazáért bátran:
Fiaim, fiaim!
Legelső a haza . . .
Szeressétek forrón!
Ez az édes anya!

Pósa Lajos.

Borsmonostor (Klastrom).

(Mutatványul Wittinger Antalnak „Kőszeg városa és környéke" czimü müvéből.)

A mai Klastrom szomszédfalunak földe századokkal ezelőtt Kethely határának képezte kiegészitő részét és a falu maga az egykori monostor alatt, vagy körül idővel keletkezett. A XII. század második felében az egész környék helységeinek birtokosa a Bors-Miskolczi nemzetségből származott Domonkos bán, ki fogadott jeruzsálemi utját azzal váltotta meg, hogy 1195-ben kelt adománylevelével Kethely határának a keleti részében levő hegyen cziszterczita-apátságot alapitott, annak javadalmazására *Meynhart* (Kethely) *Babaduri, Prezne* (Peresznye), *Mischa, Zaka, Ukas, Baran* (Barom) és *Dag* (Dág) birtokokat rendelvén forditani s ezeken felül 300 márka ezüstöt, 100 ökröt, 50 tehenet, 1000 juhot és 10 cselédszállást kiszolgálni. Az alapitványt III. Béla király *Mensdorf, Strddsdorf, Prossing,*

ezek megizmosodtak, a kis-iparosok helyzetét, szemben a nagy iparral, alapjában nem változtatták meg.

Bármennyire kivánatos és óhajtandó továbbá, hogy a kormány valamely néposztály inségét necsak legislativ intézkedésekkel, hanem társadalmi uton is enyhiteni igyekezzék, figyelmen kivül az sem hagyható, miszerint a társasulási eszmének az a formája, a mely a szövetkezetben nyilatkozik, épen arra az elvre van alapitva, hogy nem a státusnak gyámkodó beavatkozása, hanem az öntudatos egyének szabad, saját erejökre támaszkodó egyesülése képesitse őket a kedvezőbb helyzetü elemekkel való versenyzésre, — és hogy a kormány hatalmi köre nemcsak a közvetlen hivatalos eljárás, hanem bárminemü és igy az ipari raktárszövetkezetek ügyében tanusitott befolyás által is növekedik a mi — különösen ha a beavatkozás várható sikere nem mutatkozik arányban annak hátrányával — a politikai szabadság és függetlenség szempontjából semmi esetre sem közömbös.

A tervbe vett ipari raktárszövetkezet egyébkint, rendszerét illetőleg az ugynevezett kisipari bankok (Vorschussvereine) és raktártartó (Magazingenossenschaften) egyesületek formájához tartozik, mégis a nélkül, hogy e formák különösen elsejének tartalmát kimeritné, mert az alapszabálytervezetnek az a rendelkezése, hogy a tag nem hitelben részesül, hanem csak árujára kap előleget, eltériti a szövetkezetet az előlegezési kis-bankok (hitelszövetkezetek) rendeltetésétől és nem qualifikálja egyébnek, mint egyszerü lombard (zálog) üzletnek.

A gyakorlatban az ipari raktárszövetkezet a következő alakot fogja felvenni:

Létrejöttének feltétele, hogy legalább 100 tagja legyen, kik 25 forintjával 500 drb üzletrészt vállaljanak. A tervezet feltételezi, hogy a szövetkezet fog kapni annyi visszleszámitolási hitelt, mennyit a saját befizetett törzstőkéje időről-időre kitesz.

Az ipari raktárszövetkezetek intézménye a helyzeten és válságon gyökeresen segiteni ugyan nem fog, de egy-egy iparos égetőbb szükségén itt-ott a körülményekhez képest sokat enyhithet. Az egyesülés mindenkor és minden alakjában erő s ez erő kifejtésének első feltétele a tömeges részvevés, s igy, ha maguk az iparosok nem árulnak el indolenciát és az intézmény gyökeret ver, idővel fejlesztve és kiterjesztve jelentékeny előnyökkel járhat rájok nézve.

Helyi és vidéki hirek.

— **Hivatalok megvizsgálása.** Tegnap megyei alispán ur vezetése alatt egy vizsgáló-küldöttség meglátogatta a város összes hivatalait és azokat beható vizsgálat alá vette.

— **Iskolalátogatás.** A mult héten, a vasárnaptól csütörtökig terjedő időközben, Kőszegen tartózkodott a győri tankerület főigazgatója, Németh Antal, ki a gimnaziumban szokásos látogatását végezte.

— **Itt a szüret!** Eljött a szőlős gazdának a várva-várt idő, a mikor egy évi áldozatának árát, fáradságának édes gyümölcsét szedheti, elérkezett az idei szüret. A hordók vivéséből eredő dübörgés, a szüretelők élénk nyüzsgése s a puttonyos puffogása mozgalmas, nem mindennapi képet nyujtanak. És e kép az idén annál kedvesebb, annál becsesebb, minél megrakodtabb a tőke, s minél jobban folyik a szőlőfürt édes nedüje. Az idei szüret reményen felüli jó eredménynyel kecsegtet. Leszámitva azon körülményt, hogy némely szőlő termése azért, mert a jégverésből maradt sebek és a kedvezőtlen hüvös idő gátolta a tőke kifejlését, csak a közepest érte el, a legnagyobb részénél az eredmény a középszerűt jóval tulhaladja ugy minőség, mint mennyiség tekintetében, és ezt annyira, hogy általában szólva, jó termésnek mondható az idei. A városházán levő ugynevezett szőlőjövés-könyvben, melyben az évenkinti bortermés mennyiségéről és minőségéről századok érdekes emlékei őriztetnek, az 1890. esztendő bizonyára kedvező világitásba fog helyeztetni és oda lesz sorozható e század jobb termésü, az 1806. 1807, 1811, 1848, 1865, 1868, és 1886. éveihez.

— **Az uj bor ára.** Idei bortermésünk az előző évekhez képest aránylag jóval többet fog jövedelmezni a szőlős gazdáknak. Először is az a körülmény erősit meg főltevésünkben, hogy a phylloxera pusztitása- s egyéb csapásoknál fogva a termés általában csekélynek mondható az országban és a borárak rapid módon emelkednek; másrészt meg, hogy nálunk jól fizetnek a szőlők és a must czukortartalma nagyobb a szokottnál. Eddig 12—14 frtjával adogatják a mustot, de jó lesz emelni az árt, mert a kereslet nagynak igérkezik.

— **Szüreti vakáczió.** A város határában a szüret megkezdődvén, az elemi népiskoláknál kiadták a szokásos szüreti szabadságot. Az ág. ev. iskolákban egy hétig, a róm. kat. népiskolákban öt napig tart a szünet.

— **„Zöldséget** vegyenek, zöldséget!“ — igy hangzik fülünkbe a város-kör zöldség-sáncza mögől az áruló asszonyok szava, és mi a sok répa, zeller, petreselyem láttára önkénytelenül megállunk, bámulva a roppant garmadákat, melyeknek elfogyasztása reánk vár. Vége nemsokára a sárgarépa-évadnak, vége a zöldségpompának. A gazdasszony piuczéjét disziti fel s apránként főesztjét füszerezi, erősiti vele. Hiába, minden mulandó a világon, még az októberi zöldséges vásár is.

— **Kitüntetés.** Kőszegi József, helybeli könyv- és papirkereskedő, ki kiállitásokon már ismételten kitüntetett, legujabban a Budapesten tartott országos tanszer-kiállitáson is részt vett és ott egy második dijat: dicsérő-oklevelet nyert.

— **Kimutatás** az 1890. évi szeptember havi ideiglenes üzleti bevételekről a kőszeg-szombathelyi vonalon. Átlagos üzemhossz 17 Km. A havi eredmény 6461 szállitott személy után 3287 frt, vagyis az előző év szeptember hónap bevételénél 1010 frttal több; 770 tonna gyors- és teher-áruk után 1466 frt, vagyis 426 frttal több a tavalinál. Az összes bevétel 4753 frt, vagyis 1436 frttal több mint az előző évi szeptember havi bevétele. Az eddigi összes bevétel 17,039 meg 10,856 frt, összesen 27,895 frt, vagyis már 3,134 frttal több mint taval. A szeptember havi nagy forgalmat és jövedelmet (2289 személylyel több utazott mint az 1889. évi szeptember havában) bizvást a zónának köszönhetjük, mely a tapasztaltak szerint ugyancsak beválik.

— **Ipar- és kereskedelmi iskolai ügyek.** Ez iskolák felügyelő-bizottsága e hó 14-én gyülést tartván, felolvastatott a megyei kir. tanfelügyelőnek a bizottsághoz intézett azon átirata, melylyel miniszteri rendeletre hivatkozva elrendeli, hogy azon esetben, ha az iskolák az elemi iskolai épületben el nem férnének, az osztályok valamelyikét, vagy akár többet a polgári iskolai épületben helyezze el. Az ipartestületi elnökség abbeli megkeresésére, hogy a helybeli ipar- és kereskedelmi iskolába járó tanonczok tandija 4 és 10 frtról szállittassék le, a bizottság azzal a javaslattal lép a város képviselő-testülete elé, miszerint az iparos-tanonczok tandija az eddigi 4 frt helyett 3, a kereskedelmi tanonczoké pedig az eddigi 10 frt helyett 7 frtban állapittatnék meg, miután ez esetben is a városnak ez iskolákra forditott költségei nem fognának felszaporodni. Elrendeli a felügyelő-bizottság, hogy az ipariskolánál az épitő-iparosok (ácsok, kőmüvesek, cserepesek és festők részére berendezett téli tanfolyam kezdetét vegye. A téli tanfolyamban a mult évi beosztással Vass Károly fog tanitani. Több apróbb ügyet is elintézett még a képviselő-bizottság.

— **Közgyülés.** A város képviselő testületét jövő csütörtökre közgyülésre hivják össze. A közgyülés legfőbb tárgya a jövő évi városi költség-előirányzat megállapitása, illetőleg megszavazása.

— **Czellövészetről** értesitették lapunkat mult-koriban, amelynek villanyfény mellett kellett volna végbemennie e hó 13-án este Alsó-László és Klastrom között. De sem a modern fény nem volt látható, sem Mannlicherék durrogatása hallható. A hir beküldője tévesen lehetett informálva, mert az egész dolog kacsának bizonyult.

— **Elhaló egyesület.** A Konkordiáról kering a hir, hogy ügyei nem a legjobban folynak. Tagjai az énekórákra nem látogatnak el, sokan kilépnek, vagyis jobban mondva: nem lépnek be, és a választmányi tagok még ülésre sem jönnek össze. E dolgok megint beteges állapotra vallanak és krizisig vihetik az egyesületet. Mit szólnak hozzá az orvosok?!

— **Névmagyarosodás.** Türk Károly kőszegi illetőségü és jelenleg pannonhalmi lakos vezetéknevét belügyminiszteri engedélylyel Vida-ra változtatta át.

— **Tanulók szaporodása.** E czim alatt már hetekkel ezdlőtt megirtuk, hogy a tanulók nagy száma miatt az iskolaszék lépéseket tett a város képviselő-testületénél egy uj osztály megnyitása érdemében. Elismeréssel szóltunk azután a városi képviselő-testület áldozatkészségéről, melylyel az osztályszaporodást elrendelte, valamint felemlitettük, hogy három városi képviselő e határozat ellen fellebbezett. Igy tesznek nálunk, ha a népnevelésügy előmozditásáról van a szó. Másutt, mint p. Szombathelyen, a városnak csak kivételesen engedik meg, hogy egy osztályba 80-nál több tanuló járhasson ebben az évben; ott kérnek, hogy a felsőbb hatóság türelemmel legyen és várjon. Minálunk a város segiteni akar a bajon, egyesek pedig, — hogy miért, ma se értjük, — hátráltatják a jó ügyet. Gondoljáik ezek után a felebbező urak, hogy czélt érnek? Mi nem!

— **Énekkar az árvaházban.** Az árvaházi növendékekből énekkar alakult, melynek tagjai nagy kedvvel és sikerrel müvelik a magyar dalt. A szellemi munkát, melyből kijut nekik, énekkel füszerezni, lelki üdülésre szolgál.

Münchhof, Barasdorf, Puczladorf és *Dag*, apátsági javak fölemlitésével még ugyanazon, és az 1204. évben III. Imre pápa is jóváhagyta. Az alapitó fia, Bors gróf, 1223-ban *Mira, Fluecndorf* (Flanschendorf) helységekkel s *Hetser*-nek telével gyarapitotta a monostor javait és II. Endre király 1224-ben örökös alamizsnául 1000, Sopronban kiszolgáltatandó kősóval és valamennyi az apátságnak *Meinhart, Las-tay, Preszicze, Miske* helységeiben s máshol is szedetni szokott csőbörrel, végre a *menharti* és *miskei* piaczvámmal. Domonkos bán és fia adományozásait, melyekkel ezek a monostor helyét (a magas hegyet, Mária hegyet) *Meynhart* és *Lastay* (Loisdorf) helységeket, a Répcze vize melletti *Sydan* (Zsidány), *Gathal, Rakathia* és a szt. Ágata-templom melletti földekkel együtt a monostornak ajándékoztak, a király 1225-ben kelt kiváltságlevelében hagyta jóvá és a maga részéről is a füstpénzt, az egyház népeitől beszedendő pénznehezéket és csöbröket, végre ugyanazok minden tartozásait és taksáit adta, fölmentvén őket egyszersmind minden idegen biró hatósága alól. Ez adományokat később megerősitette IV. Béla király; 1270-ben V. István és 1317-ben I. Károly, ki a monostort a soproni gróf különös pártfogásába ajánlotta. A monostor vagyonát három századon át egyesek folyton szaporitották kisebb-nagyobb adományaikkal. A pápák és királyok hosszu időn át (1198—1404 között) különös védelemben részesitették az apátságot; a pápák közül különösen III. Imre, V. Kelemen, IV. Bonifácz és II. Benedek; a királyok közül a fentieken kivül még az első Habsburg, Rudolf, ki a közte és László magyar király közt már előbb is fennállott jó viszony bizonyságául 1277. márczius 19-én Bécsben kelt parancsával hiveinek sulyos haragja terhe alatt megtiltja, hogy a különös pártfogásába vett borsmonostrai apátságot háborgatni ne merjék. Továbbá Nagy Lajos és neje Erzsébet. Ez utóbbi a boldogságos szüz Mária borsmonostrai képéhez zarándokoló jámbor hivektől való vámszedést 1380-ban Visegrádon kelt levelével megtiltotta.

Az apátság azonban csak 1529-ig virágzott, a mikor a törökök portyázásaik közben a szerzeteseket széjjelüzték és a monostort földik lerombolták. Ferdinánd király ekkor a birtokot ideiglenesen Majláth Gábornak adta; később Kanizsai Orsolya, Nádasdy Tamás nádor özvegye, nyerte adományul és végre Eszterházy Pál herczeg, ki az apátságot az annak közvetlen közelében levő földekkel a lilienfeldi cziszterczitáknak adta. Ezek ma Borsmonostoron birják a plébániát és a 245 holdból álló birtokot. A helység (227 m.) ezek idejében keletkezhetett valamint az ő idejökben épülhetett a mai plébánia-templom a kolostorral, melyről hibásan nevezték e helyet „Klastrom“-nak. A jogos és történetileg is helyes elnevezést, Borsmonoster, most kezdik használni. A lakosok, kiknek száma 786, ma is teljesen német és vallásra nézve róm. katolikus. Plébánia-templomuk szt. György tiszteletére épült és annak búcsujára a kőszegiek csoportosan látogatnak el. A plébániai teendőket egy német cziszterczita pap (superior) végzi valamint ő élvezi az egész jövedelmet. Borsmonostor kisközség, Sopronmegye pulyai járásában. Határával (1225 hold) kedvesen simul oda a kőszegi dombcsoportozathoz, melynek egy minden oldalról szabadon kimagasló kúpján (307 m.) állott a hajdani monostor (hegyi apátság) templomával. A Kethely felé alacsonyodó dombok aljában egy savanyukút van, melynek vizét a környékebeli lakosság gyógyszer gyanánt használja. Ettől nem messze folyik a Répcze vize, mely a falun keresztül sietve éjszaknak veszi utját. Klastrom határában szép gesztenye terem, az ugynevezett magyar maróni.

Lukácsháza.

A Kőszegtől délfelé folydogáló Gyöngyös vize mentén számos régi magyar falu terül el. Lukácsháza, Kis- és Nagy-Csömöte, Kis- és Nagy-Pöse, Ludad, Seregélyháza, Gyöngyös-Apáti, Német-Gencs, Herény, Kámon, közvetlenül a Gyöngyös mellett feküsznek és „Gyöngyös menti falvak“ elnevezés alatt ismeretesek. Egy párról itt bővebben szólunk.

Kőszegen fölszálva a vasuti vonatra, egy kis negyed óra alatt az első megállóhelyet, Lukácsházát éri az utas. Magas nyárfa-sor mutatja innen az utat a kicsi helységhez, melynek 27 háza közül Eszterházy herczeg gazdasági épületei és a csinos iskolaház válik ki. Amilyen kicsi a hely, olyan nevezetes régi emlékekben. Határában a régi kőkorból való faragást, furást feltüntető aganecsdarabokat s egy ősrégi őrlőkő fele részét találták

— **Járvány Szombathelyen.** Szombathelyen a gyermekek közt elterjedt és egyes esetekben komoly kimenetelu vörteny-járvány miatt a város összes elemi népiskoláit két hére bezárták. A polgármester e tárgyban külön felhivást intézett Szombathely lakosságához.

— **Tűz mindenfelé.** Valóban igen elszomoritó a szerte gyors egymásutánban előforduló tűzesetek száma. Mivé lesz vidékünk, ha elejét nem veszszük a tűz pusztitásának, mivé különösen azon szerencsétlen helyek, hol éven át többször kell megküzdeni e borzasztó elemmel. Nemcsak vigyázatlanságból, nemcsak gyermekek pajkosságából, hanem gonosz emberek gyujtogatása által is keletkezik a sok tűz, mely megsemmisiti évek fárasztó munkáját, meg az ország virágzó községeit. Az utóbbi héten tűzeseteket jelentettek megint Szombathelyről, Német-Gencsről, Szerdahelyről, Inczédről, Kis-Baromból, Nemes-Visről, mely helyeken azonban, szerencsére, nagyobb baj nem esett.

— **Palyázat jegyzői állásra.** A Csepreg községben megüresedett községi jegyzői állásra pályázat van hirdetve, a melyre október 28-áig kell beadni a kérvényeket a csepregi szolgabirósághoz. Járandóságok: 400 frt fizetés, 200 frt lakpénz, 100 frt adóbehajtási illeték, 30 frt irodai átalány, egy kocsi széna és ugyanannyi más takarmány. Ezenkivül a rendes működési illetmények.

— **Vásárok jegyzéke.** Kőszeg október 20., Körmend október 20. és november 11., Kapuvár okt. 20. Pápócz okt. 20., Kis-Czell okt. 24., Devecser okt. 27., Répcze-Szt.-György okt. 27., Sümegh okt. 27. és nov. 19., Sárvár okt. 28., Zalaegerszeg okt. 28., Felső-Eőr okt. 29., Vörösvár nov. 3., Szentpéter (őri) nov. 4., Alsó-Ságh nov. 5., Vép nov. 5., Vasvár nov. 10., Zala-Szt. Gróth nov. 11., Pinkafő nov. 11., Hegyfalu nov. 12., Sopron nov. 17., Jánosháza nov. 17., Szécseny nov. 24., Győr nov. 24., Gyanatalva nov. 25. Rohoncz nov. 25., Egervár nov. 25., Miske nov. 25, Szombathely nov. 25.

— **A tanoncz-iskolai mulasztások.** A kereskedelemügyi miniszter egyik keresk. és iparkamarához a a következő leiratot intézte: Abban a jelentésben, melyet a kamara kerületének 1889. é. közgazdasági viszonyairól elém terjesztett, az iparostanonczok iskoláztatására vonatkozólag többek között a következő javaslatok foglaltatnak: szigoruan fel kellene ügyelni az előforduló óramulasztásokra s a hol azok nem igazolhatók, a megbirságolást alkalmazni; érvényt kellene szerezni a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur fegyelmi rendelkezésének olyképen, hogy megfelelő iskolai bizonyitvány nélkül tanonczbizonyitvány egyáltalán ne szolgáltassék ki.“ Az első javaslatra vonatkozólag értesitem a kamarát, hogy a mennyiben konkrét esetekben az előforduló iskolai mulasztásokról tudomást szerzek, önként érthetőleg intézkedem arra nézve, hogy az elsőfoku iparhatóságok, melyek az ipartörvény 86. §-a értelmében a tanonczískolák felett a közvetlen felügyeletet gyakorolni hivatva vannak, az iskoláztatási kényszert minden törvényes eszközzel szigoruan foganatositsák; a kamarának teljes általánosságában tartott ez irányu javaslata azonban érdemleges intézkedésre kiindulási alapul nem szolgálhat, minélfogva felhivom, hogy a tanonczískoláztatás tekintetében felmerült és egyes esetekre vonatkozó panaszokat, a kellő intézkedés megtétele czéljából, az illeték s elsőfoku iparhatóságoknak hozza tudomására. A mi a kamarának ama javaslatát illeti, hogy a megfelelő iskolai bizonyitványok nélkül tanonczbizonyitvány egyáltalán ne szolgáltassék ki, értesitem a kamarát, hogy szóban forgó javaslat az ipartörvény 67. §-ának világos rendelkezésébe s általában az ipartörvény szellemébe ütközik s a tanviszonynak a szerződő felek akarata ellenére való meghosszabitását eredményezné; minélfogva azt a törvényességi és czélszerüségi szempontból további tárgyalásra alkalmasnak nem tartom.“ A kereskedelmi miniszter a hanyag mesterinasokért tehát mindig a tanitó-mestert kivánja felelőssé tenni, s pénzbirsággal sujtani.

— **Értesülésünk szerint** Stadler Salamon szombathelyi czég a f. hó 20-án tartandó vásár alkalmával a „Strucz“ szálloda nagy termében, a legujabb divatu női confectió árukat fogja elárusitani, mely kedvező alkalomra a t. cz. vevő közönség figyelmét felhivjuk.

Vegyes hirek.

— **A Heim-féle kandallókról és fütési berendezésekről** levelezőnk a következőket irja: Az alábbi sorok czélja a nagy közönség figyelmét felhivni arra, hogy a szellőztető berendezéssel összekapcsolt hires „Helios“ kandallókat szintén a Heim II. czég (Bécs: Michaelerplatz 5.; Budapest: Thonet-udvar) szállitja és hogy Heim ur ugy Ausztriában mint Magyarországban igen nagyszámu fütési és szellőztetési berendezést készitett, a felek teljes megelégedésére. Nevezetesen a többek közt. Központi légfütést nagyobb épületekben: a schönbrunni és laxenburgi császári kéjpalotákban, a budai kir. palota lovagló iskolájában, a vörös kereszt egylet budai kórházában. Dessewffy Aurél gróf budapesti palotájában, több tanintezetben Bécsben és Budapesten, kórházakban, hangversenytermekben, vendéglőkben stb. Erjesztő kamarákat a következő előkelő magyarországi bortermelők- és gyárosoknál: gróf Apponyi Károly Högyész, gróf Apponyi Sándor Lengyel, gróf Almási Kálmán Pásztó, gróf Erdődy Rudolf Novimarof, gróf Keglevich István most (Károly Lajos főherczeg) Kis-Tapolcsány, néhai Andrássy Gyula Szőllőske, Aczel Péter Paulis és Világos, Csilléry Benő Kecskemét, Keőd József Balatonfüred, dr. Pulszky Ágost Mád, Koppely Géza Ludas stb. Szárító helyiségeket mindennemü ipari czélokra több mint 200-at rendezett be; nevezetesen Magyarországban: Poppe H., Goldberger F. Sámuel és fiai. Spitzer Gerson és társa kékfestőgyárában, Riess testvérek bőrgyárában, Topits József és fia tésztagyárában, Pollák Ignácz és fia gyufagyárában Budapesten, Holitser keményitő gyárában P.-Alakon. Szellőztető berendezéseket külön vagy fütéssel egybekapcsolva: a Pester Lloyd gabonacsarnokában a tőzsde épületben stb. Mindezekre vonatkozó elismerő iratokat, valamint a képes árjegyzékét a czég, kivánatra bárkinek készséggel megküldi.

— **A szülőkhöz!** A budapesti Bölcsészethallgatók Segitő Egyesülete közvetit nevelői, tanári, korrepetitori, irodai, másolói, rajzolói, fordítói, zeneoktatói állomásokat, úgy helyben, mint vidékre. Ez eljárása által főkép segélyt kiván nyújtani az arra érdemes és tehetséges egyesületi tagoknak; másfelől alkalmat igyekszik nyújtani az ország müvelt családjainak arra, hogy ily módon gyermekeik mellé nevelőkül képzett és megbizható ifjakat nyerjenek. S midőn e körülményre felhivjuk a hazai tanintézetek és a nagy közönség figyemét, egyuttal tájékozás véget megjegyezzük a következőket: 1. A közvetités a bejelentőkre nézve díjtalan. 2. A bejelentett állomásokra első sorban bölcsészethallgatók, kivánatra azonban okleveles tanárok, vagy más szakon levő hallgatókat is ajánlunk. 3. Ki a nagy közönség köréből egyesületünket igénybe venni óhajtja, ebbeli szándékát személyesen vagy levélben („A Bölcsészethallgatók Segitő Egyesülete titkári hivatalának, Budapesten, központi egyetem“ czimmel ellátva) tudatni sziveskedjék, közölvén, az állomás időtartalmát s az állomást nyerendőhöz kötött igényeket s javadalmazási feltételeket. 4. Esetleges kellemetlenségek kikerülése véget a bejelentők csak is azokat fogadjak el, kik titkárságunk által hivatalosan kiállitott ajánló levéllel jelentkeznek.

— **A szobalevegő tisztántartása téli időben.** Táplálék nélkül szükség esetén a kis gyermek is eleibet nehány napig, de levegő nélkül csak nehány perczig. Ha a gyermek nem lélekszik, meghal; ha rossz, romlott levegőt lélekszik, épp oly biztosan betegszik meg, mint amilyen biztosan megromlott tápszerek élvezete által. Csakhogy a veszély nem oly közvetlen ötlik szemünkbe, a káros befolyások hatásai inkább lappangó, de annál tartósabb és iszonyubb alakban mutatkoznak. A gyermekvilág csapásai, mint a skrophula sápkór, izomgyengeség és végre sorvadás legnagyobb részökben kikerülhetők lennének, ha a gyermekek első naptól fogva tiszta, romlatlan levegőt, minőt a szabad természet nyujt, szivhatnának. Hogy — tekintve égaljunkat — nem tartózkodhatunk folyton a szabadban, az igaz ugyan, de tiszta levegőt bocsátani lakásainkba, mindig hatalmunkban áll. Házakat azért épitünk, hogy az időjárás szeszélyeitől megóvhassuk magunkat, de nem, hogy a friss levegőtől magunkat elzárjuk. Tagadhatlan, hogy a levegő még zárt lakhelybe is behatol, csakhogy ezen levegőt sokkal gyorsabban elrontjuk, mint a milyen gyorsan megujul, ha nem nyitunk különösen e czélnak megfelelő nyilásokat. Elrontjuk először lélegzésünk által és pedig annál gyorsabban, minél több egyén tartózkodik egy helyen. A levegő, mel et az ember kilehel, már nem alkalmas az élet fentartására. Elrontjuk továbbá a fütés és világitás és számos más házi dolgok által. Mindenekelőtt azon piszok által, melyet magunkon vagy környezetünkön levő tárgyakon megtürünk. Minden szemét és piszok eltávolitása tehát az első feltétel arra nézve, hogy szobánkban tiszta levegőt ne nélkülözzünk és gyermekeinknek örvendetes fejlődést biztositsunk. Azért semmi szin alatt se száritsunk ruhát a szobában. A kályhára akasztott nedves ruhák a légromlás okozói. A szobát nemcsak söpörgetni keli naponként, hanem a butorokat nedves rongygyal letörülgetni szinten feltétlen szükséges, a függönyöket pedig minél gyakrabban ki kell porolni. A por a gyermekvilág legnagyobb ellensége, sokkal gyakrabban oka a gége- és tüdő-hurut- és gyuladásnak, mint a meghülés, melyet többnyire e bajok okának tartanak.

Közgazdaság.

Az idei buzatermés.

A földmivelésügyi miniszterium mezőrendőrségi és statisztikai osztályának főnöke, Fiáth Miklós báró, ez évben is közzéteszi a világ buzatermésére és buzafogyasztására vonatkozó adatokat. Ez adatok nagyrésze a külföldön működő konzulok utján szereztetett be, s habár nem is e tényleges eredményeket tartalmazzák, meg közelitőleg hü képet vannak hivatva nyujtani az idei termés eredményéről, a kivitelre szoruló államok szükségletéről, illetve a kivitelre is termelő államok ez évi fölöslegéről.

A kimutatás tanulsága ez: Az idei buzatermés képes lesz a jövő évi szükségletet fedezni, sőt látszólag többlet mutatkozik. De tavalyról nem igen maradt készlet; ugy, hogy a világ összes buzakészlete 24—25 millió hektoliterre tehető. Tavaly legalább kétszerakkora volt.

Összegezve a tényezőket, arra a következtetésre jutnatunk, hogy igaz ugyan, hogy a világ buzatermése néhány százalékkal nagyobb a tavalyi termésnél, de mégis, ugy a részletek teljes hiánya, mint a főkiviteli ország (Oroszország) forgalmi viszonyainak hiányos volta következtében, a kereslet jóval nagyobb kell, hogy legyen, mint tavaly, vagyis, hogy kizártnak tartható az a lehetőség, hogy a világ buza-árai hanyatlásnak legyenek kitéve.

A mi hazánk ez idei termését illeti, Magyarország megint azon országok sorába lépett, melyek nagyobb kiviteli többlettel birnak, ennek következtében a magyarországi buza árai a világpiaczi, főleg a londoni árak után kell, hogy alakuljanak.

Alig lehet tartani attól, hogy a londoni árak csökkenhessenek, sőt valószinü, hogy a mostani áremelkedés továbbra is folyamatban marad. De vajjon ez áralakulásnak a mi termelőink is hasznát vehetik-e, ez egy más tényezőtől is függ, mely különösen ez idő szerint lépett előtérbe s mely, miként fog később alakulni, befolyásolni nincs hatalmunkban és előre nem is láthatjuk. Ez a valuta ingadozása. A magyarországi gazda annak daczára, hogy ez idő szerint a londoni buzaár mellett buzáját látszólag majd oly magasan tudná értékesiteni mint tavaly; buzájáért tényleg itt Magyarországon jóval kevesebbet kap, mint tavaly. Mert a tavalyi angol pénz a valuta akkori állása mellett saját pénzünkre váltva, a mi pénzünk szerint több értéket képviselt, mint az idén, a valuta mostani állása mellett. Hogy e körülmény a gabona értékesitésére nézve hátránynyal bir, az nyilvánvaló; csakhogy e tekintetben mi még kedvezőbb helyzetben vagyunk, mint Oroszország és India és hogy ezen hátrány némileg az által lesz enyhitve, hogy épp ugy, mint az ezüst árhanyatlása az orosz és indiai buza kivitelét elősegitette, épp ugy az ezüst árának gyors emelkedése az ellenkező hatással kell, hogy birjon, vagyis az orosz és indiai buza kiviteli esélyeit kedvezőtlenül fogja befolyásolni.

Serkesztői üzenetek.

L. helyben. *Balatoni halász* — rosszul halászott. Eltekintve a költemény technikai pongyolaságától a tartalom is képtelenség. A másik jöni fog. — A *Rábaridék* tek. szerkesztősége. Multkori szives sorait véve a magam részéről azonnal intézkedtem. B. lapjának utolsó számát ismét nem kaptam kézhez. — **T. L** Hegyesd. Várjuk kis B.-val együtt. Levelek mentek. Üdvözlet! — **T. E.** Muraszombat. Itt minden a rendes kerékvágásba jutott és a tieiddel együtt jól vagyunk. Kedvességedről is a legjobbat remélve, küldöm üdvözletemet. — **K. J.** Zalaegerszeg. A küldött 2 frttal a lapra ujévig van előfizetve.

Irodalom.

— **Pénzügyi és Gazdasági Tájékozó** a czime egy ujabban megjelent havi szakfolyóiratnak, melynek I. számát a napokban vettük kézhez. E szakfolyóirat elméleti és gyakorlati közleményeket fog tartalmazni a pénzügyi és gazdasági tudományok, kereskedelmi és iparvállalatok, részvénytársulatok, bankok, takarékpénztárak, szövetkezetek, segélyző-egyletek, biztositó-intézetek, továbbá a bankári müveletek, számitások, magánvállalatok köréből és mely, mint az az I. számban is kitünik, igen helyes czélt tartva szem előtt nagy szakavatottsággal van irva. Belőle vettük kivonatilag mai vezérczikkünket. Előfizetési ára negyedévenként 2 frt 50 kr. A folyóirat, melynek felelős szerkesztője Bánffi Iván, megrendelhető a kiadóhivatalban és minden postahivatal és könyvkereskedés utján.

— **Történeti munka.** Most jelent meg Somogyi Zsigmondnak „Magyarország összes főispánjainak albuma“ czimü nagyszabásu epochalis műve, mely a legelső rendü tekintélyek által dicsérettel s felemelő kritikával fogadtatott! A mü vagy 80 ivre terjed s nagy albumalaku, mely a biographiai irodalom terén mint speciális mü, uttörő s egyetlen a maga nemében. Benne nagy gonddal összeállitott történeti leirások, majd kitünő férfiak avatott tollával irt biográphiák közöltetnek; s azon megragadó tény által, hogy a műben a (jelenlegi) főispánok gyönyörü kivitelü arczképei foglaltatnak, bármely nagy salon diszére szolgál. E nagyszabásu s a millenium emlékére szánt mü, melyben az ország összes vármegyéje s lehetőleg az Árpád házi királyoktól napjainkig az összes főispánok névsora s életirata közöltetik, amellett, hogy a történetirók, monographusok s a történetkedvelők számára nélkülözhetetlen, meglepő s igen szép disz a szalonasztalokra. A mü ára diszkötésben 35 frt, füzve 28 frt, mely összeg előre való beküldése esetén a mü azonnal portomentesen postára adatik. Kéretnek a

s azonkivül ujabb kőkori csiszolt kőeszközöket is. Néhai Bubics Ede, lukácsházi herczegi bérlő kiváló érdemeket szerzett a régészeti tudomány terén. Sokat kutatott és irt. Az ő lukácsházi gyüjteményében több becses mürégiséget láthattunk, miket özvegye, hogy az elkallódásnak kitéve ne legyenek, a vasvármegyei régészeti egyesületnek adott át megőrzés végett.

Lukácsháza a XIV. század előtt aligha volt még lakott hely és földe Csó vagy Csömöte határához tartozhatott. Történetiróink állitása szerint a szomszéd Csó és Csömöte birtokosai 1381-ben valami Lukács fiai voltak, kiknek atyja épithette itt az első házat, vagyis helységet alapitott, s azóta Lukácsháza a neve. Okmányokban csak ezután fordul elő. Zsigmond királynak egy 1532. évi január hó 22-én kelt oklevelében arról tétetik említés, hogy Lukácsháza abban az időben a Garay család birtokát képezte, tehát mint később is mindig, a kőszegi uradalomhoz tartozott. Itt született 1784. február 1-én Horváth József, hires orvos és iró. (L. 53. l.)

A lakosok száma csak 162, kiknek anyanyelve a magyar és főfoglalkozása a földmivelés. Vallásra nézve 136 r. k., 26 ág. vallásu. Gyermekeik a hetvenes években felállitott községi iskolába járnak oktatásra. A határ nem egészen 643 katr. koldnyi területü és nagyobbára sik. A falu mögött délfelé a Gyöngyös folyik el, a Doroszlónál a czáki és doroszlói patak által megnövesztett szerdahelyi patakot véve föl s egy jó karban tartott malom kerekeit hajtva.

megrendelést mielőbb megtenni, mert e ritka műből kevés példány nyomatott. Kapható Somogyi Zsigmondnál Felső-Örött Vasmegye.

— **A legkellemesebb szórakoztató** egy jó lap s ezt csekély 6 frtért megszerezheti minden család, ha megrendeli a „Képes Családi Lapok" czimü szépirodalmi és ismeretterjesztő lapot, mely nemcsak hasznosan mulattató, értelem, érzelem és izlés nemesitő olvasmányokat nyujt olvasóinak, hanem „Nő a házban" czimü mellékletével hű tanácsadója a család minden tagjának s gyönyörü csak kiváló müvészektől eredő képeivel a szép érzéket is fejleszti. Hogy magasztos czéljának a „Képes Családi Lapok" mennyire megfelel: azt legjobban bizonyitja ama közkedveltség, a melyben részesül, s előfizetőinek évről-évre szaporodó száma. A „Képes Családi Lapok" előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. s a kiadóhivatal (Budapesten, nagy korona-u cza 20. sz.) melyhez az előfizetések legczélszerübben postautalványon intézendők, kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve szolgál mutatványszámokkal.

— **Érdekes irodalmi vállalatot inditott meg** Debreczenben a „Debreczeni Ellenőr" könyvkiadóhivatala. Ugyanis apró olcsó füzetekben jelenteti meg Vértesi Arnoldnak, a szép próza mesterének, e minden izében magyaros irályu, s magyar szellemü irónak elbeszéléseit, hogy azok a nép minden rétegébe elhathassanak s olvashassák azokat azok is, a kiknek nincs annyi jövedelmük hogy egy-egy könyvért forintokat adhassanak ki. És ha valamelyik irónak a müvei alkalmasak s méltók, arra, hogy az ország szivébe, a nép közé jussanak ellugy az Vértesi, mert az ő müveiből annyi magyaros szellem, s meleg nemzeti érzelem sugárzik ki, mint kevés iróéból, másrészt pedig a jó izlés fejlesztésre s a nemes érzelmek ápolására kevés irodalmi mü hathat annyira, mint az ő tisztult, nemes érzéssel s az emberek szenvedéset érző, résztvevő szivvel s hivatott tollal irt elbeszélései. Méltók ezek arra, hogy eljussanak a legbensőbb talajba: a nép szivébe hisz ott ápolják a nemes érzéseket, az izlést, a magyar szellemet. A sajtó alól már egy nagy csomó elbeszélés került ki, melyek mindegyike külön füzetet képez, s terjedelméhez képest 5, 8, 10, 12, 20 krajczárért szerezhető meg. Különben a nagyszabásu olcsó füzetes vállalatnak: „Vértesi Arnold összes munkái népszerü kiadása"-nak még egy más nagyon méltányolható czélja is van, az, hogy a magyar olvasók megmenekedjenek attól a kényszerhelyzettől, hogy megtakaritott fillereiket haszontalan rémregények és selejtes külföldi munkák métellyt terjesztő füzeteire legyenek kénytelenek forditani mert elsőrangu magyar irónak, elismert jó müveihez fognak juthatni olcsó pénzért. — Kapható Debreczenben a „Debreczeni Ellenőr" könyvkiadóhivatalában és a haza összes könyvkereskedéseiben.

— **„Az én ujságom"** háromnegyedévi pályafutása alatt oly kedvenczévé vált a magyar gyermekvilágnak, hogy első sorban maguk a gyermekek vetélkednek egymással e gyönyörü ujság terjesztésében. Méltó is rá, hogy gyermekek és szülők, tanitók szeressék, melegen ajánlják mindenfelé, mert korszakalkotó hivatást teljesit. Nem a régi, pápaszemes, lelekölő unalmasságok hangja szól e lapból, nem is a nemzetközi vagy idegenből magyarba ojtott szellem gyászbajnoka ez az ujság; de sőt e eknek eltipró ellensége. Ujnodt szellem deček harczosa, tiszta zászlaját fennenlobogtatva, lelkesedve vezeti a gyermekvilágot dalos mezőre, hol száraz ágak, tüskék helyett harmatos lombok, mosolygó virágok integetnek, lepke ringatózik a kék ég derüjén. Hazai szint, hazai illatot lehel minden sorából. Megtanitja kis olvasóit magyarul érezni, magyarul eszmélni, hogy a hazaszeretetet belejük cseppegtetve szeressék a hazát igazán s ennek javára törekedjenek, szolgálni szivükkel, eszükkel. Muló, értéktelen semmiségek helyett irodalmi szinvonalon álló közleményekkel hat a gyermeknevelésre, nemesen fejleszti izlését, határozott befolyással van az erkölcsi élet helyes kidomboritására. Pósa Lajos csengő dalait, gyönyörü meséit, bájos apró történeteit, vallásos és hazafias költeményeit országszerte szavalja, énekli a gyermekvilág. Valóságos bálványa a kicsinyeknek. Benedek Elek népmesei szintén közkedveltségüek, képekhez irt történetei megrezegtetik a gyermekszív húrját. A szerkesztőkön kivül egész serege vesz részt az iróknak „Az én ujságom" magasra emelésében. Buzgó munkatársai a lapnak: Mikszáth, Murai Károly, Margitay Dezső, Váradi Antal, Jakab Ödön, Kozma Andor, Sebők Zsigmond, Tóth József, Nógrádi Pap Gyula, Abonyi Árpád, Bársony István, Kis Áron, Sebestyén Gyula, Rudnyánszky Gyula, Radó Vilmos, Komáromy Lajos stb. kik mindannyian s rajtok kivül még sokan a pezsgésnek indult gyermekirodalmat müveikkel nagy mértékben gyarapitják s kiváló szolgálatot tesznek a gyermeknevelés ügyének. Nem volna szabad egyetlenegy iskolának lenni, hova ezt a nemzeti hivatást teljesitő lapot nem járatják. Minden családban ott van ennek a helye, mint a gyermekvilág igazi játszótársa, barátja, nevelője. A Singer és Wolfner kiadásában megjelenő olcsó lapot e legmelegebben ajánljuk mindenkinek, a ki a gyermek jövőjét szivén viseli. Az október, november, deczemberi évnegyedre előfizethetni a kiadóknál 1 frtjával.

Felelős szerkesztő: ***Wittinger Antal.***

Kiadó-laptulajdonos: ***Feigl Gyula.***

Nyilt-tér.

Szines selyemszövetet 60 krtól 7 frt. 65 krig méterenként — sima és mintázott (mintegy 2500 különféle szinben és kiállitásban) — szét küld darab és végszámra vám- és portomentesen Henneberg G. gyári raktára Zürichben. Levelekre 10 kr. porto.

Piaczi-árak

1890. évi október hó 18-áról.

Buza	100 kilo	idei	7 frt. 20 krtól	7 frt. 50 kr-ig
Rozs	„	. .	6 „ — „	6 „ 50 „
Árpa	„	. .	6 „ 80 „	7 „ 30 „
Kukoricza	„	idei	6 „ 20 „	6 „ 40 „
Kukoricza	„	tavali	7 „ 50 „	7 „ 60 „
Zab	„	idei	6 „ 40 „	6 „ 75 „

		frt.	kr.		frt.	kr.
Buzaliszt I.	100 kilo	14	90	100 kilo burgonya	1	70
„ II.	„	15	10	Marhahus . 1 kilo	—	48
Rozsliszt I.	„	13	30	Marha zsir	1	10
„ II.	„	12	-	Disznóhus „	—	56
Buzakorpa .	„	4	—	„ zsir . „	—	68
Rozs „ .	„	4	75	Borjuhus . „	—	60
Köleskása .	„	11	--	Birkahus . „	--	40
Dara . .	„	17	—	1 méteröl bükkfa	13	50
Árpa dara .	„	8	—	„ „ dorong	10	--
Széna . .	„	2	52	„ tölgyfa	9	40
Szalma . .	„	1	90	„ „ dorong	7	60

Vasuti menetrend.

Klm.	Állomások.		sz. vegyes vonat II.III. oszt. kocsikkal		
	Budapesti idő.		reggel	d. u.	este.
—	**Köszeg**	ind.	5^{15}	12^{04}	6^{03}
6	Lukácsháza	(m. h.)	5^{29}	12^{17}	6^{24}
12	Német-Gencs	(m. h.)	5^{46}	12^{33}	6^{41}
18	**Szombathely**	érk.	6^{01}	12^{47}	6^{56}
—	**Szombathely**	ind.	6^{45}	3^{30}	7^{15}
7	Német-Gencs	(m. h.)	7^{01}	3^{46}	7
13	Lukácsháza	(m. h.)	7^{18}	4^{03}	7^{48}
18	**Köszeg**	érk.	7^{31}	4^{16}	8^{01}

HIRDETÉSEK.

1061/890.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kőszegi kir. járásbiróság, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy **Unger József** végrehajtatónak, **Markus Zsigmond** végrehajtást szenvedő elleni 122 frt 10 kr tőkehátralék és járulékai iránti végrehajtási ügyében a kőszegi kir. járásbiróság területén lévő **Rohoncz** határában fekvő, a rohonczi 477. sz. tjkvben A. † 848 hr. és 285. házszámu ingatlan az árverést 1009 frtban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az

1890. évi november hó 10-ik napján délelötti 10 órakor Rohoncz község házánál

megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-cz. 42. § ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Kőszegen, 1890. évi junius hó 23-ik napján.

A kőszegi királyi járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Saáry,
kir. aljárásbiró.

„EURÓPA" SZÁLLODA!

A Budapesten V., Nádor-utcza 5. sz. a. „*Tigris*" *szálloda czimét átváltoztattuk*

„Európa" szállodára

és azt pazar fénynyel ujból berendeztük, a modern követelmények szüksége szerint.

Az „*Európa*" szálloda a főváros legcsöndesebb és legalkalmasabb pontján fekszik, közel minden bevásárlási forráshoz és hatóságokhoz. A szálloda több mint 10 szobával rendelkezik és ugy van berendezve, hogy *abban egyes családokat is, akik elkülönitve akarnak lenni, befogadhat.*

A kényelmi szempont mellett *figyelemmel voltunk a lakók egészségének megóvására is*, azért láttuk el a szállót *légfütéssel, villamos világitással, fürdőszobákkal és telefonnal.*

Törekvésünk: mérsékelt árak, pontos és gyors ki szolgáltatás.

A nagy közönség becses figyelmét különösen felhivjuk *családi lakó helyiségeinkre*, melyek a fővárosban egyedül az „Európa szálló"-ban kaphatók.

A nagy közönség szives látogatását kérik

REUTTER F. a Reutter-féle telep birtokosa, Andrássy-ut. *és* **PLACH F.** a Hungária nagy szálloda volt szobafőnöke.

TICHO FÜLÖP

Brünn, Krautmarkt, 21,

szétküld postautánvétellel csak valódi

brünni posztó-szöveteket.

Egy maradék posztó, 3.10 m. ruhakelme jó minőségben 5.— frt
Egy maradék posztó, 3.10 m. legfinomabb minőségben 10.75 „
Egy maradék fekete posztó, 3.10. m. salon-ruhára . 9.— „
Egy maradék télikabát-szövet, jó minőségben . . . 5.40 „
Egy maradék télikabát-szövet, 2 m. loden vadász-kabátra 4.— „

Hölgy-cikkek.

Egy teljes fekete terno- vagy Kammgarn-ruha, 10 m. 5·—, 5·50 frt
Egy teljes őszi- vagy téli-ruha, 10 m. 3·—, 5·—, 8·—, 12·— „
Egy téli vállraveto $^{10}/_{4}$ nagy, Himalája, tiszta gyapju 4· „
Egy téli vállravető, $^{8}/_{4}$ nagy . . . . 2·— „
Egy jute-függöny, teljes, török dessinben . . . . 2·50 „
Egy jute-garnitura, 2 ágy-, és 1 asztalteritő . . . 3,50 „
Egy Tunis-függöny, aranynyal átszőve, gyönyörü csikossal és bojttal ellátva, mindenféle szinben . . 4·50 „
Egy maradék Manilla futó-szőnyeg, 10—11 méter hosszu . . . . á 3·40, 4·40 „
Egy drb. házi lenvászon, $^{4}/_{4}$ széles . . . . 4·50 „
Egy drb. házi-lenvászon, $^{4}/_{4}$ széles Ia minőségben . 5·50 „
Egy drb. rumburgi szék-lenvászon, $^{8}/_{4}$ széles . . . 6·50 „
Egy drb. Stofánia-vászon, $^{5}/_{4}$ széles, teljes pótlék a lenfonálnak . . . . 9·— „
Egy drb chiffon, igen jó minőségben á 4·50, 5·50, 6·50 9· „
Egy drb atlasgradl, ágybehuzókra, Ia. 8·50 frt, IIa 5·50 „
Egy drb canevas, Ia min. ágybehuzókra . . . . 6·— „
Egy drb. lenszövet, varrás nélkül, darabja 2 m. hosszu 1·10 „
Egy drb. rumburgi Oxford, Ia 6·50 frt, IIa . . 4·50 „
Hölgy-ingek Chiffonból, vagy erős lenvászonból, csipkével 6 darab . . . . 3·75 „
legjobb rumburgi fonállal és svájczi himzéssel 6 darab . . . . 3·— „
Egy fiaker-teritő, 2·—. egész . . . . 2·50 „
Egy tricot-Taille, minden szinben . . . . . . 1·30 „

Minták az egész czikkekről és képes árjegyzékek ingyen és bérmentesen küldetnek.

Regaleváltság kötvény birtokosait ezennel tisztelettel értesitem, hogy

1. A regaleváltság kötvényeit,
2. Az ezekre szóló utalványokat,
3. A még nem utalványozott, de a magas ministerium által helybenhagyott egyességeket a legjobb ár mellett megveszem, vagy azokra mérsékelt kamat mellett a legmagasabb előleget adom.

Vidéki takarék-pénztári részvényeket,

Bankrészvényeket, államPapirokat, sorsjegyeket, részvényeket, betétjegyeket, zálogjegyeket a legmagasabb árak mellett veszek és legjutányosabban eladok. Kivánságra teljes titoktartás mellett e papirokra mérsékelt kamat mellett legmagasabb pénzelőleg is nyerhető.

Keresek tisztességes — bármily rangu vagy rendü egyéneket — kik sorsjegyeknek részletfizetés mellett való eladásával foglalkozni óhajtanak.

Legmagasabb jutalék és *FIX FIZETÉS* biztosittatik.

Pénzbetétek kamatozása! Alulirott bankház elfogad **PÉNZBETÉTEKET** melyek után **5% kamatot** fizet. A betétek előleges felmondás nélkül bármikor visszafizettetnek.

LŐRY J., bankháza.

Budapest, Hatvani-utca 17. s.

Alapittatott 1876-ban. Alapittatott 1876-ban.

Fog-Elixir, fogpor és fogpasta

a főtisztelendő és kegyes

„Benedek-rendü" szerzetesektől

Soulac-i apátság Girondeban.
Prior: Dom Maguelonne.
2 arany érem:
Brüssel 1880 — London 1884
A legmagasabb kitüntetések.

Feltalál tatott: **1373-ban** Pier. Boursaud Prior által.

A főtisztelendő és kegyes „**Benedek-rendü"-ek fog-elixirjének** mindennapi használata, — egy pár cseppnyi adag egy pohár vizben — megakadályozza a lyukas fog képződést és meggyógyitja a lyukas fogat, melynek fehér fényt és szilárdságot kölcsönöz, s a mellett a foghúst erősiti és épen tartja.

Olvasóinknak tehát tényleg szolgálatot teszünk, a midőn figyelmüket ezen régi és hasznos készitményre felhivjuk, a mely a legjobb gyógyszer és egyedüli óvszer a fogfájás ellen.

Ház alapittatott: 1807-ben. **SEGUIN** Bordeaux 106 és 108, Rue Croix de Seguey.

Főügynök:

Kapható minden nevezetesebb illatszeráru-kereskedésben, gyógyszertárakban és gyógyszeráru-(drogue) kereskedésekben.

Nyomatott Feigl Gyula könyvnyomdájában Kőszegen.